

Homenatge a Josep Marull Gou¹

Josep Jané Solà, Fabià Estapé, Antoni Serra Ramoneda,
Enric Masó, Joan Clos

Abstract

Meeting in remembrance of a founder of the Catalan Economics Society whose work in the public sector revolutionised the traditional bureaucratic approach of supply side management to modern demand based objectives, where public institutions operate with the same principles of accounting as any large private firm. His companions, teachers and the mayor of Barcelona pay homage to the former manager of Barcelona Town Hall.

El company, per Josep Jané Solà²

Benvolguts amigues i amics, aquesta és la segona vegada que la Societat Catalana d'Economia fa un acte com el d'avui. Malauradament, fa tretze anys que també ens va deixar en Carles Camps Garcia, quan era president de la Societat Antoni Serra Ramoneda, avui entre nosaltres, i hi varen participar, amb el propi Antoni Serra, Josep Maria Muntaner, president de l'Institut Català de Finances, Josep Vilarasau, director general de La Caixa, Martí Parellada, director del Centre d'Estudis i Planificació, i Joan Hortalà, conseller d'indústria de la Generalitat de Catalunya. Tothom que mor es mereix un record. L'acte va tenir lloc el 13 de novembre del noranta-sis. En Carles Camps havia estat un dels pioners de la Societat Catalana d'Economia de la qual, en aquells moments, n'era el secretari. Es mereixia l'acte de record i encara es mereix que no l'hàgim oblidat. Tots tenim en el nostre cor un armari ple de gent que hem estimat, que hem conegut i que hem volgut. És també el cas d'en Pitu Marull, una persona tan extraordinària que des que ens va deixar, ahir va fer exactament cinc mesos, el fet ens colpeja profundament. I des de la seva Societat Catalana d'Economia uns quants amics, no res comparat amb els molts i molts i molts que tenia i té, pensarem dir-li adéu en un acte com el d'avui. I, naturalment, amb l'aquiescència de la seva esposa, l'entrançable Chita, i del seu fill, en Joan. Jo no donaré les gràcies als companys de taula, perquè han vingut amb total promptitud. Malgrat que tots ells són persones molt enfeinades i tenen unes agendes molt complicades, no se'ls ha hagut de demanar que fessin un esforç per venir, sinó que quan els vaig parlar d'aquesta convocatòria, immediatament em van respondre: "el dia que vulguis, quan vulguis." Això ho diu tot.

L'ordre en què actuarem o parlarem i els temes que tractarem seguiran les etapes en què hem anat coneixent en Josep Marull. Jo mateix, company durant la carrera; Fabià Estapé, com a professor seu que fou; Antoni Serra Ramoneda, com a col·lega en més d'una aventura d'investigació; Enric Masó, que el tingué com a col·laborador bàsic; i, finalment, el nostre alcalde,

1. Acte de record que tingué lloc el divendres 17 de desembre de 1999 a la Sala Prat de la Riba de l'Institut d'Estudis Catalans. Josep Marull Gou (1937-1999) fou soci refundador de la Societat Catalana d'Economia. També hi ha una edició annexa de l'Anuari d'aquest acte de record.

2. President de la Societat Catalana d'Economia.

Joan Clos, com a coneixedor excepcional del gran gestor de l'Ajuntament de Barcelona que fou en Pitu Marull.

Entrant en el tema que em correspon a mi, us diré que vaig conèixer en Josep Marull justament el dia que fèiem cua en la fila per matricular-nos de primer curs a la facultat d'econòmiques l'octubre de 1956. Davant meu hi havia un noi, l'Albert Pujol i Soler, que ja era molt xerraire, i molt a prop hi havia en Josep Marull. Naturalment, ens *ensumàvem* els uns als altres. No ens coneixíem però hi va haver dues o tres coses que van fer que en Pitu i jo ens caiguéssim bé ja des d'aquell moment. Una va ser la pregunta: "I tu d'on vens?" "De pagès, i tu?" "Jo també." Ell era de l'horta empordanesa, i jo era de bosc, dels boscos de l'Anoia, on fins als set anys vaig viure de manera més o menys *feréstega*. Després, va resultar que tots dos érem professors mercantils: "Què has estudiat?" "Professorat." I tots dos ens vàiem rebotats a econòmiques perquè, en certa manera, s'havia estroncat ser intendent mercantil en el seu cas i actuari d'assegurances en el meu, atès que les normes oficials acabaren amb aquelles branques finals dels estudis mercantils i, més o menys, ens van dir "heu d'anar a econòmiques." Això va fer, no obstant, que de les 40 i tantes assignatures de la carrera, en tinguéssim força de convalidades i, en concret, només n'haguéssim de fer 28. Que ja en són. Per aquest motiu, tots dos érem un pèl més grans que la resta de companys, no massa, un parell d'anys; però també connectàrem molt bé perquè va resultar que cap dels dos no havia pogut començar a estudiar sense haver après un ofici prèviament, tal com els nostres pares respectius ens van imposar. A mi, a casa meva, em van fer *venedor*. Em van dir: "Mira, posa't a estudiar, però abans has de tenir un ofici perquè no se sap mai." Ell, segons em va explicar ja aleshores, perquè el seu pare no el va deixar venir a Barcelona —el seu pare era sastrefins que no va aprendre l'ofici. El pare li digué, i em va quedar gravat: "Escolta, si hi ha una guerra, un sastre es queda a la rereguarda, però un economista se'n va a tirar trets." Totes aquestes coses van fer que ja des del primer dia tinguéssim una molt bona sintonia.

No vull dir que jo fos el seu únic amic, de cap manera: ell era amic de tothom i tothom l'apreciava molt. Però sí que s'establí aquest corrent de simpatia pels fets que acabo d'esmentar i, sobretot, perquè a més em va ajudar molt. En aquella època no hi havia beques, o no n'hi havia massa, i jo treballava. Ell vivia al col·legi major Sant Jordi al carrer Mestre Nicolau, encara hi és, i cada vespre jo hi anava a buscar els apunts que no tenia perquè no havia pogut anar a classe per raó de la feina. I diré que les 28 assignatures —ho he mirat, ja que no tinc tan bona memòria ni molt menys- en Pitu Marull les va passar brillantment: no va tenir cap suspens, només cinc aprovats i la resta amb nota. Molt bones notes, excel·lents i matrícules.

Érem la tercera promoció, fet pel qual aquesta promoció va ser batejada com promoció gamma, seguint l'alfabet grec. A la sala veig bastants companys d'aquella època. Fins al 1954 només hi havia una facultat d'econòmiques i era a Madrid. Va ser aquell any quan es va iniciar la de Barcelona a causa d'una iniciativa de qui aleshores era Ministre d'Educació, Joaquín Ruiz Jiménez. En la promoció gamma només hi havia cinc noies, és a dir, com ara però a l'inrevés, i en total érem quaranta i tants. Però sobretot vàrem tenir la sort d'agafar un conjunt excepcional de professors: Joan Josep Perulles, Joan Josep Pintó, Joan Raventós i Carner, Jordi Nadal i Oller, Lluís Figa i Faura, Antoni Serra Ramoneda. D'Antoni Serra Ramoneda recordo perfectament que lluitava per fer un lloc per a l'economia d'empresa. I era natural, perquè els únics estudis que hi havia eren a Madrid i això de l'empresa, a Madrid els agafava molt lluny. Haig de dir, fins i tot,

que el doctor Estapé al començament dels anys 60 em deia, “per què no fas política econòmica d’empresa?” En principi, a mi ja m’anava bé, però encara que posteriorment el professor Serra se’n va sortir i molt bé, en aquella època el tema de l’economia d’empresa anava molt lent i, per altra banda, el creixent interès per l’economia general em va decantar cap a la política econòmica. De pas, i atès que recordo molt bé els esforços que el professor Serra Ramoneda feia en aquells temps, i avui es troba enmig nostre, un cop més no vull deixar d’agrair-li públicament el fet d’haver incorporat els estudis d’economia d’empresa a les facultats espanyoles.

Tornant als anys d’estudis de la promoció gamma, en dret administratiu vàrem tenir persones com en Manuel Ballvé, que malauradament poc després va morir, Manuel Alonso García en dret laboral i Antonio Polo en dret mercantil. Del professor Polo recordaré sempre una anècdota entranyable. Nosaltres estàvem rellogats a la facultat de dret i els matins l’ocupaven els propietaris, que eren els estudiants de dret. Per aquest motiu, nosaltres començàvem a les tres de la tarda i Don Antonio Polo sortia a les dues de dret i començava a les tres a econòmiques i, naturalment, arribava tard, bastant tard. Durant tot el curs, quan arribava a tres quarts de quatre i molt poc després entrava el bidell (ja sebeu que en aquella època això era normal) per dir-li: “Doctor Polo, la hora”, ell ens mirava seriosament i ens deia: “Ya que no somos puntuales al entrar, seámoslo al salir”. I al cap de pocs minuts de classe marxàvem tots. Però ens ho passàvem molt bé amb ell i, a més a més, apreníem força. En el camp de les matemàtiques vàrem tenir uns professors extraordinaris: Enric Linés Escardó, José Lóbez Urquía, Rafael Velasco, un estadístic, Alfonso García Barbancho i, sobretot —no millor en rigor que els altres, però sí molt diferent en el seu tarannà—, el professor Sanvicens, un geni matemàtic que es va doblar d’arquitecte perquè, com ens va explicar la seva esposa, “s’havia de guanyar la vida.” El fet d’ésser arquitecte contrastava molt amb la resta de matemàtics que ens van donar classe, perquè enfront de la pulcritud dels altres ell era un geni. Tant és així que explicaré dues anècdotes d’en Pitu Marull que recordo com si fos ara. Una, el professor Sanvicens explicava matemàtiques i anava desenvolupant les fórmules simplement a l’aire de cara als alumnes (i escrivint de dreta a esquerra) perquè “ho veiéssim bé” i després deia “borremos”, una cosa que feia amb la mà a l’aire imaginàriament, ja que no havia escrit res a la pissarra. Com que ens tornàvem bojós, en Pitu Marull es va armar de valor, ja sebeu com era, va anar a veure’l i li digué: “Escolti, vostè ha d’escriure a la pissarra, perquè sinó a l’aire a la segona línia ja no sabem què hi ha formulat.” Això sí, escrivia a l’inrevés perquè ho veiéssim bé; com he dit, no ho feia d’esquerra a dreta sinó de dreta a esquerra. En Pitu va tornar i li vàrem demanar: “Què t’ha dit?” “Doncs que ens comprem el llibre. Que quan ell explica és natural que s’equivocui, i que en els llibres no hi ha cap error perquè l’autor s’ho ha mirat i remirat i segur que està bé i, per tant, que no prenguem apunts, que comprem el llibre.” Haig de dir que precisament el doctor Sanvicens no n’era l’autor, i ho puntualitzo perquè ningú no pensi malament. L’altra anècdota es va produir quan el propi Sanvicens un dia va dir: “Agafem unes coordenades en tres dimensions, ics, i grega i zeta,” i, movent-se per davant de la pissarra, de tant en tant s’ajupia. A la primera i segona vegada vàrem pensar que n’hi passava alguna, que es trobava malament o bé que les cames li feien figa. En Pitu, ràpid ell, diu “No, el que passa és que no es vol donar un cop al cap amb l’eix de la zeta,” ja que aquest era, naturalment, perpendicular a la pissarra. Tenia raó: es va passar tota la classe fent allò. No cal dir que, pel seu propi tarannà, a en Pitu en Sanvicens el fascina, com el fascina també una matèria com l’estructura econòmica, on va treure matrícula d’honor. Perquè en José Luis Sampedro l’havia transformat ja en la més social de les matèries que estudiàvem. Recordo perfectament com a la promoció ens va impactar una representació d’una

obra d'en Sampedro, escrita l'any 1952, que va ser Premio Nacional de Teatro: *Un sitio para vivir*. Era la història d'una illa en el Pacífic, Isla Bonita. Es tractava d'una colònia britànica de les Antilles Orientals, plena d'ordre i treball aportats per economistes i tecnòcrates que volien ensenyar als aborígens a viure i ser feliços. Ho faig breu. En realitat, no quedaven possibilitats *de viure-hi*. Arriba un moment en què els aborígens s'hi oposen, no volen ser feliços a la força i, a la fi, llencen els tecnòcrates i els economistes al mar o, encara amb un final més feliç, arriben a incorporar-los a la seva forma tradicional de vida enmig dels cocos i dels peixos. *Un sitio para vivir* és una obra d'estructura econòmica que ens marcà evidentment, indeleblement, a tota la promoció.

Aquesta inquietud ens va portar a organitzar inusuals activitats fora de classes. Vam organitzar cicles de conferències, en una època en què això era bastant estrany. He trobat un programa del maig del 1959, organitzat per la promoció, no per la facultat, on veig que donem les gràcies a aquesta per deixar-nos l'aula magna, amb conferencians de la categoria de José Luis Sampedro, Joan Sardà Dexeus, Valentín Álvarez i José Castañeda.

La gamma fou una promoció en la qual tots vàrem tenir molta sort, ja que era molt inquieta i viva. Però, sobretot, vàrem tenir quatre mestres que ens van marcar per sempre més. D'una banda, en Jaume Vicens Vives, la mort sobtada del qual el 1960 ens va agafar a tots fent encara quart d'econòmiques. En Jaume Vicens Vives ens va fer veure —no cal dir-ho— la història a través dels fets econòmics, res a veure amb la història que havíem estudiat durant els anys quaranta i cinquanta. Un altre mestre autèntic fou Manolo Sacristán, que ens endinsà en la filosofia i la lògica matemàtica com ningú i ens obrí cap a camps doctrinals que conreava amb veritable mestria. I encara vàrem tenir dos mestres del *nostre* ram, dos economistes de veritat, perquè estàvem a quart i a cinqué i fins llavors d'economia i economistes pocs n'havíem tocat. Per primera vegada ens van arribar dos economistes autèntics: José Ramón Lasuén, amb Keynes sota el braç, i el vendaval Estapé, amb Schumpeter sota el braç i tots els economistes i la història de les doctrines econòmiques al cap.

Aquests mestres ens obriren una finestra d'aire fresc i pur en una universitat on l'atmosfera estava fortament viciada i contaminada i on era difícil de respirar. Creieu-me si dic que literalment fou un final de carrera d'infart. Fou així com després de fer el viatge de fi de carrera, aprofitant la Setmana Santa del 1961, cap a les planúries glaçades del centre d'Europa fins al mateix cor berlinès d'abans del mur, acabàrem tota la promoció gamma guardant una memòria inesborrable dels nostres anys d'estudis. I en ella en Pitu Marull ocupà sempre, sempre, un lloc principal. Estava dotat d'un intel·lecte superior, d'una facultat de treball extraordinària, d'un llenguatge clar i directe, no exempt, tots ho sabem, de moltes paraulotes, perquè mai no va renunciar als seus orígens camperols i empordanesos. I, a més, era d'una modèstia aclaparadora, enemic acèrrim dels afalagaments.

Finalment, no puc acabar sense explicar perquè la Societat Catalana d'Economia li ret aquest homenatge. Pot ser que calgui recordar, començant breument pel principi, que quaranta anys després de la seva fundació el 1907 i en plena època franquista, un grup d'estudiants de dret, Lluís Duran i Ventosa, Salvador Millet i Bel, Enric Jardí, Lluc Beltran, Anton Cañellas, Joan Raventós, etc., varen endegar la coneguda SCEJES (Societat Catalana d'Estudis Jurídics, Econòmics i Socials). Fou una societat que no va poder fer massa coses, ja que, donades les circumstàncies

dels anys 1947 i successius, no hi havia gaires alegries en aquells paratges. De tota manera, i per cert, l'any 1954 va donar un premi a Ramon Trias Fargas per uns estudis sobre la indústria de Catalunya. Dit clarament: no es podien dir les coses obertament i això frenava moltes iniciatives.

Una vegada mort en Franco i amb els aires nous, un decret-llei de 1976 reconeixia plenament de nou l'Institut d'Estudis Catalans. Això va fer que el 1977 s'organitzés una comissió gestora per relançar l'activitat de la SCEJES, obrint-se per la banda de l'economia a tots els economistes de llengua catalana. Represa la secció d'economia de la SCEJES el febrer del 1978, se'n va independitzar el 1979, any en què es va publicar el primer anuari, el primer president de la qual va ser Josep Maria Muntaner i Pascual, un altre company de la promoció gamma. Juntament amb Muntaner, entre d'altres, al nucli inicial hi havia Carles Gasòliba, Francesc Homs, Mercè Sala, Joan Molina Vivas i el malaguanyat Carles Camps, que hem esmentat al principi. I allà hi havia, naturalment, en Pitu Marull, el número 7 dels nostres socis, *refundant*, per dir-ho d'alguna manera, la secció d'economia que, el 1986, presidida, com ja he dit, per Antoni Serra Ramoneda, es va transformar en una autònoma Societat Catalana d'Economia, que és com la coneixem des d'aleshores i a la qual avui pertanyen gairebé 300 socis. En un món en què no només érem, i som, els economistes els desorientats, en Pitu Marull sabia que teníem, i tenim, una responsabilitat social encara més gran que els altres. Una convicció que ell practicava, des d'arreu, i també des de la Societat Catalana d'Economia, unes tasques que ara fa quatre lustres ell va ajudar més que a refundar, a reprendre.

La seva pèrdua ens deixa un buit impossible d'omplir, i no és un tòpic. Perquè a més a més era tan cordial, optimista i rialler que el trobem i sempre el trobarem molt i molt a faltar. Donat a fer broma, us puc ensenyar una imatge on, en un sopar de germanor, intentava tallar-nos el coll, a en Marcel·lí Costafreda (un altre destacat membre de la promoció gamma desaparegut també prematurament) i a mi mateix, perquè estava empenyat amb les bromes que li fèiem. Però és una imatge on, tal com també es veu en la foto corresponent al XX Aniversari de la Promoció, el podem veure exactament com era. Especial.³

L'alumne, per Fabià Estapé⁴

Les paraules que ha dit l'amic Josep Jané i Solà han sigut pràcticament suficients, han anat més enllà del que pugueu esperar del que jo pugui dir. Però com que ell ha tingut raó —acostuma a tenir-ne amb les coses com avui— en la disponibilitat i les ganes d'estar aquí que hem exhibit els que hi som. No hi ha hagut cap crida del Timbaler del Bruc, perquè aquí hi estem pel Pitu Marull, clarament. I em sembla que el que direm serà insuficient, doncs no em queda més remei que exposar algunes coses amb menys precisió que la que ens ha donat el company del primer dia del Pitu Marull, en aquella facultat d'econòmiques que començava en aquell moment que ens ha explicat, de fer cua per veure si el senyor Fade us matriculava i àdhuc us fiava

3. Aquestes dues fotos i tot el reportatge fotogràfic així com un article del propi Josep Marull Gou i un recordatori de Juan Valverde Fuertes estan a l'Annex de l'Anuari, volum 16, edició patrocinada per l'Ajuntament de Barcelona.

4. Catedràtic emèrit de política econòmica i exrector de la Universitat de Barcelona, i professor convidat de la Universitat Pompeu Fabra.

la matrícula, que m'en vaig enterar quan era degà: “Pero aquí qué passa, cómo cuadra esto?” “A veces van apurados y...” La facultat també va ser això, i vol dir que més tard no va ser-ho, i amb això senyalo els temps quan la facultat d'econòmiques era una facultat humana. Més que humaníticsa era humana.

Jo haig de dir que durant un temps vaig estar donant un pupurri que es deia història econòmica mundial, que en realitat era una mena d'excusa per plegar d'allà i anar a Saragossa. Jo pensava que serien sis mesos i van ser quatre anys. Aquestes coses de l'Administració central —ara s'han complicat i ja no és la central. Abans trucaves i deies “Oiga, que hay algo de lo mío?” “Pues mire un momento: El señor Sánchez no está. Llame mañana” I així anàvem passant. En aquest moment pel que jo sé la cosa és diferent: Ara n'hi ha 17 d'administracions centrals, unides pel Corte Inglés. Ja n'hi ha de cohesió, però és diferent. Em vaig passar aquells anys a Saragossa i vaig arribar, com ha dit en Josep Jané, en el final de carrera amb una mena de sensació que anàvem a fer la facultat. Certament, ja no parlem d'allò que s'ha dit que vem començar a ser uns rellogats i també vam ser expulsats, hi ha qui em mira aquí i sap de què parlo. Perquè es van arribar a extrems que per llançar coets de Sant Joan, que pràcticament tenien una finalitat que no era festiva, sinó una mena de dir a la gent des de la plaça de la universitat que estem aquí els estudiants per mostrar la seva solidaritat amb els d'Astúries l'any 62. Al cap de tres hores la policia em va dir: “Los hemos cogido.” Alto, que són meus. Què ha passat? “Es que estan cargados de explosivos.” La impressió inicial va ser forta, un s'imagina vàries coses, aquests que pesquen seitó amb cartutxo...

La lluita per la llibertat que van portar a terme els estudiants d'econòmiques, això està clar. Una lluita que ara no puc jo deixar com una anècdota més simbòlica, no. Vaig a parlar de dues persones. Crec que és just i necessari (i ja creia que cauríem en el ritual actual del cardenal i nono) parlar de dues persones: La primera és en Pitu Marull, que és el que ens ha portat aquí. La segona és la persona que jo vaig admirar més intel·lectualment, un moment, he dit intel·lectualment, dins del claustre dels professors. N'hi havia molts que no eren admirables, però per això no els cito, ja els deixo de banda. Jo em vull referir a en Pitu Marull per una banda i a Manuel Sacristán per l'altra, que tenia al claustre durant un temps perquè les seves estades per la facultat van ser sobtades, ara hi és, ara no hi és, i què ha passat? Vull dir una cosa que no seria just deixar de banda. Amb tota la dificultat d'aquell temps un catedràtic de filosofia, ortodox, fidel, etc, que es deia Carreras Artau, va dir: jo proposo, dono el meu aval científic, docent, personal, en aquest jove que es diu Manuel Sacristán. Això no és senzill, perquè com acostuma a passar, diuen els bancs, quan dones un aval d'aquests, t'ho resten del compte. Bé, això va passar i el Manuel Sacristán va ser durant un temps una peça clau a la facultat, i avui el record d'ell encara queda. Jo proposo que fem, en el seu moment, un record homenatge perquè ara ha sortit que un grup d'alumnes directes d'ell, no d'econòmiques, han publicat un volum molt prop de 700 planes, que es titula *Acerca de Sacristán*. Jo us he de dir que els que no l'han llegit convé que el vegin. Hi ha escenes i trossos importantíssims, com per a mi la història de la seva vida feta per la seva filla, Vera Sacristán, i un article per cert curiós de l'Andreu Mas Colell a dins del volum. Aquí volia dir la capacitat, la imantació, l'atracció de Manuel Sacristán envers els alumnes que tenia. Ell estava a primer, i al cap d'un temps en Jordi Nadal estava a segon, i jo ja començava a tercer, i feiem més d'una reunió —podriem dir-ne poc acadèmica— “qui ens has trobat aquest any?” el cedàs a primer, “què, i tu a segon que has trobat d'alumnes?” Llavors Manuel Sacristán va donar una frase que jo l'he repetida mil vegades, i no solament de paraula sinó que la tinc impresa i signada: “mira, para mi

Marull, de primero, es el hombre de mayor talento apto para recibir la enseñanza, elaborarla y tener pensamiento propio.” I a sota, Manuel Sacristán. Aquesta va ser el Trade Mark que va portar temps i temps en Marull a sobre. Ho tenia com una distinció, però com que tenia un actitud rara de modèstia, no li agradava parlar-ne d’això. Ho agraiïa si se li deia, però ho deixava estar. Quan al cap d’anys d’haver acabat la carrera, fora ja com estava jo de la facultat, l’he trobat a la Casa Gran—i la reacció normal dels catedràtics és que ens equivoquem sempre, és normal— “tu que hi fots aquí? Tu ets el d’en Sacristán.” “Jo estic aquí cuidant dels recursos que té la ciutat, que puguin ser administrats de manera racional. Que arribin als llocs on no arriba res, doncs això és la meva tasca.” Va sortir aquesta visió de tenir com té el Trade Mark més selecte de la facultat. Després va dir: “Jo estic molt bé a la Casa Gran, fent allò que molta gent presumeix de salvar pàtries. Jo estic aquí i aquí penso seguir fent el màxim bé possible el màxim número de gent possible.” Aquest era en Pitu Marull.

L’investigador, per Antoni Serra Ramoneda⁵

Aquesta serà possiblement una de les intervencions més difícils que he hagut de fet en públic en la meua vida, i per dues raons. En primer lloc, per la meua col.laboració amb en Pitu Marull durant molts anys i en molts llocs diferents. Vàrem començar, i aquí hi haurà persones que se’n recordaran, assessorant i treballant per una associació que s’havia creat en la indústria de la confecció, una associació d’investigació. Ens van cridar per demanar si la podíem posar en marxa i començar a estudiar els problemes econòmics que en aquell moment s’anaven desenvolupant en aquella indústria a Espanya. D’allà vàrem passar, cridats per en Joan Sardà, al Banc Industrial de Catalunya -tot just creat- a una societat d’estudis. Juntament amb en Joan Sardà recordo les llargues estones que passavem discutint, parlant i treballant. Treballant molt de temps, per exemple, per a estudis com els dels túnels que els senyor Masó s’enrecordarà, perquè alguna intervenció va tenir, on vam deixar-hi moltes hores i molta imaginació per les autopistes, i així successivament, Són molts anys i molt dilatats, i moltes feines diferents que hem anat fent junts. Això resumir-ho en poc de temps seria molt difícil.

Però a més hi ha una altra raó, que és que la meua col.laboració amb en Pitu Marull no ha estat exclusivament professional: hem estat amics: i la seva dona la Chita s’enrecordarà de travesies a vela, d’una famosa entre Barcelona i Sitges i les bromes a que va donar lloc durant il·lustres. Per això se’m fa difícil parlar-ne. El que vull dir per resumir, perquè no vull parlar-ne més, és que si hi ha una característica d’en Marull, és que va ser el perfecte professional de l’economia, i m’explicaré: El problema de l’economista és que, quan actua com a professional, es deixa endur per consideracions que no corresponen a la racionalitat que ha d’aplicar a les seves intervencions. Deixi’m explicar una anècdota i no voldria ser massa llarg, però m’en recordo una vegada que un grup de metges que dominaven el que llavors era la Cooperativa de Crèdits de Metges, i movien força diners, varen voler estudiar la possibilitat de crear un banc, de demanar al Banc d’Espanya la fitxa bancària. I ens van invitar en Joan Sardà i a mi a dinar per veure si estavem disposats a participar-hi, a fer-hi els estudis i aconseguir finalment la llicència al Banc d’Espanya. En Sardà,

5. Catedràtic d’economia de l’empresa i exrector de la Universitat Autònoma de Barcelona, i vicepresident de l’Institut d’Estudis Catalans.

Fabià Estapé que el coneixia també molt bé ho pot testimoniar, era un home molt fred, molt racional. En Sardà va dir: «No els aconsello que ho facin perquè amb les exigències actuals de capital, de recursos, i amb els condicionaments que la legislació conté és molt difícil que facin aquest banc rendible. Els hi costarà molt i és un intent que jo, sincerament, abandonaria.» Al sortir del dinar li vaig dir a Sardà: «Em sembla que vostè té evidentment tota la raó, però segur que passarà el següent: aquesta gent farà el banc: no li faran cas, demanaran la llicència bancària i a base d'aquella fórmula tant curiosa que era el timo de l'estampeta de les ampliacions de capital (que feia que les accions pugessin més -era un fenòmen encara més difícil d'explicar que el d'avui de Telefònica), faran el banc i faran molts duros, i diran: mira en Sardà i en Serra, que burros són.» En Sardà em va dir: «sí, segur, té vostè tota la raó, però jo soc un economista i com economista l'únic que puc dir és el que realment crec, i el que racionalment ha de passar.»

Doncs bé, en Marull va tenir sempre aquesta racionalitat i estic convençut que l'alcalde, que va treballar molt amb ell, segur que va veure sempre com, malgrat problemes polítics que segur que n'hi ha a l'ajuntament, ell sempre va conservar aquella racionalitat i va dir el que com economista calia dir. El que no vol dir que després els polítics puguin fer-ne cas o puguin modificar-lo. Però ell va ser sempre i va estar sempre al servei del que corresponia a la seva professió, i en aquest sentit va ser sempre un model.

El col·laborador, per Enric Masó⁶

Chita, amics tots, ara em toca en a mi parlar d'en Pitu, Pitu Marull, des del punt de vista de l'empresari que us necessita als economistes pràctics. Moltes vegades els homes d'empresa hem criticat els economistes. Trobem que ens heu de donar consells abans de que passin les coses, no explicar-nos perquè han passat i no el que havíeu dit que passaria. En Pitu Marull era un home que jo vaig conèixer en el Banc Industrial de Catalunya. En Joan Sardà i l'Antoni Serra Ramoneda van portar aquell jove que em sembla acabava de sortir de la universitat. Tenia l'habilitat des del primer moment de tenir grans idees d'economista general i de futur, i el sentit pràctic del professor mercantil. Ell deia que havia après de mi, jo era el vicepresident del banc, i per lo tant era fàcil dir-ho, no en plan de cova, però qui va aprendre d'ell era jo. Tant és així que quan vaig ser president de Túnel del Tibidabo, va venir amb nosaltres. Vaig veure que tots els números que havien fet eren molt complicats perquè disposàvem d'un capital relatiu, que teníem d'aconseguir que se'ns avalés per l'emissió d'obligacions, etc. Els càlculs eren molt i molt complexes, i en aquells moments no hi havia els ordinadors que disposem ara. Ell va posar ordre i ho va fer tot molt senzill.

Pitu Marull sempre va tenir un sentit pràctic de l'economia amb una personalitat que tots els que el coneixíem, com aquí ja s'ha mencionat, i jo el definiria com un altre homenot de l'Empordà, un homenot amb tantes males paraules com heu dit, com podria ser per enllà en Josep Pla, però amb un cor com una catedral. Li agradava amagar-ho. Ell no es presentava com un gran home de cor, perquè creia que això el portaria a una debilitat, però encara que actuava dur i concret se'l veia un home de cor.

6. Expresident de Tabasa i exalcalde de Barcelona.

A Túnel del Tibidabo veritablement hi va treballar molt, hi vàreu treballar molt —Antoni Serra Ramoneda tú vares ser el seu mestre en aquell moment—. Després de la gran feina que va fer, se'n va anar al Banc Industrial del Mediterrani. Ens va tocar actuar en unes operacions on veritablement vaig veure que ell era el pal de paller d'aquell banc. Hi havia molts problemes i situacions molt complicades, i ell va agafar tardes i nits senceres explicant-me que jo tenia que comprar el banc: "Aquest banc pot ser una cosa molt important, però té que anar per uns altres camins. Enric, has de comprar el banc." Ho deia amb una senzillesa com aquell que diu posem una botiga. Li vaig fer tant cas que vaig anar al Banc d'Espanya, però el governador del Banc d'Espanya m'ho va prohibir. Després les circumstàncies que hi han hagut són de tots conegudes. Inclús quan vaig estar a l'ajuntament, en aquell moment jo li anava a demanar consell. Recorda Chita que una vegada vam quedar a casa teva i ens va tocar la matinada. Jo hi anava amb tota la modèstia, perquè aprenia de la modèstia d'ell, que era la seva grandesa. A tots nosaltres ens ha tocat estar moltes vegades en primera plana. Ell mai hi ha estat, però era un suport per a tots nosaltres. Per a mi l'honor de venir aquí, la satisfacció com ha dit abans Josep Jané, que no ens ho vam fer pregar tots nosaltres de venir aquí, perquè hi venim amb tot el sentiment. Jo personalment he procurat dedicar-me des del silenci a les coses que hem dedicat ara. Tinc una fundació d'estudis del cervell i podria haver donat conferències, podria haver escrit, però mai m'heu vist enlloc, però per en Marull jo he cregut que tenia que venir aquí a exposar-me, a parlar davant de vosaltres i d'una taula com la que hi ha aquí. El seu homenatge és un record que ell estic segur que ens ho hagués prohibit que ho haguéssim fet, però ho hem fet. Quan jo vaig veure com s'havien escollit els que veníem a aquesta taula, vaig començar a recordar que a cada un de nosaltres ens uneixen coses que, encara que ell no era el denominador comú, ens uneixen anècdotes de cada un de nosaltres. Jo aprenia dels economistes, d'un home que intenta ser pràctic com ell, amb coses una mica que atreguin, que no és el comprar i vendre sinó el fabricar i crear. Fabià Estapé recordaràs que una vegada em vas venir a l'oficina amb una idea que jo tenia de fer la gran empresa electrònica i vaig comprar Marconi. Vaig tenir problemes amb una gran multinacional, que se'm va carregar. En aquell moment amb les accions que tenia, vaig donar una opció per al president de la Telefònica, llavors l'Antonio Barrera. Aquella opció era que volien fer una diversificació dintre del monopoli que hi havia de Telefònica. Va haver-hi un ministre que va prohibir el president de la Telefònica exercitar aquelles opcions. Fabià Estapé se'm va presentar al despatx, no sé si sabeu com ho fa, no demana hora, passa per les oficines, les secretàries esverades d'una espècie de tornado que entrava, se'm va posar davant del despatx, va donar un cop de puny a la taula i diu: "Enric, tu m'has de dir per què aquest ministre ha prohibit en Barrera que exerceixi l'opció." Aquest va ser un moment ideal, que encara me'n recordo com ell anava fent conversa, intentant buscar el que jo ja sabia, i el que ell també sabia però que jo no volia dir. Llavors començava a explicar: "S'ha de trobar un lloc per cada cosa, i cada cosa al seu lloc," i, en fi, m'anava embolicant, però tots dos ho sabíem com havia anat.

En aquesta taula en Josep Jané ha amanit tantes coses, i va començar, crec jo com tots els que estem en aquesta taula, des de baix, que no és pejoratiu sinó un honor saber pujar, honradament. Recordo que em va tocar ser president de la Banca Mas Sardà, i vaig veure la tasca que Josep Jané havia fet. La Banca Mas Sardà era un banquet petit, però va ser el primer en el món internacional amb operacions que en aquell moment no es coneixien aquí. Va ser el banc que va estar a la primera plana d'una de les millors revistes financeres del món. Després he anat seguint en Josep Jané en el Banc de la Petita i Mitjana Empresa, aquesta obra tant extraordinària que ell ha fet, amb els desenvolupaments imaginatius que ell ha posat. Li passava, com tantes vegades passa la vida,

que desenvolupava un tema i se n'emportava la fama un gran banc. Però primer ho havien inventat en el Banc de la Petita i Mitjana Empresa. És allò que passa tantes vegades: “Ara aquest banc se la fotrà,” i quan surt bé: “Ai quina sort que ha tingut en Jané!” Després d'això ha tingut la gran injustícia que se li va fer en un moment determinat, que vam ser molts amics que vam estar al seu costat sense poder fer res. Però com a mínim ell sabia que tenia amics al seu costat i jo un d'ells.

Comprendreu, i crec que ho esteu veient, que per a nosaltres és molt emotiu aquest acte i que hagi estat precisament en Pitu qui ens ha portat a tots nosaltres aquí reunits en un últim homenatge a ell i a tu Chita. Jo com a petit record he portat una cosa, d'on ell va treballar tant, tocant de peus a terra des del seu despatx a Tabasa, a Túnels del Tibidabo, el que va sortir de les entranyes dels túnels del Tibidabo. És una de les primeres mostres que vam fer. Ell sempre deia: “Enric, per què te'n vas a fer d'alcalde?” Aquí tinc les dades del que vam fer a Tabasa. Jo vaig marxar el 1973 i havíem calculat acabar els túnels cap el 1976. No sé per què es van inaugurar el 1991. Política? No ho sé. Pitu sempre em deia: “L'equip que som aquí ho acabarem en dos o tres anys.” Llavors se'n va anar ell també cap al Banc Industrial del Mediterrani.

Sapigueu que aquí he vingut amb tot el cor, encara que estic en coses del cervell, però el gran cardiòleg Valentí Fuster ha descobert que unes proteïnes que estan a les cèl·lules del cor també estan a les neurones del cervell. Venir a aquest acte, venim amb el cervell a través del cor, o al revés.

Manuel Castellet⁷

Senyores i senyors, ara em tocava donar la paraula a l'alcalde de la ciutat, però abans em permeto prendre'm la llibertat de dir quatre paraules, encara que formalment no estava previst que parlés en aquest acte. Haig de dir que jo no havia conegut personalment el senyor Marull, però ara he recordat que havia sentit parlar d'ell a través d'un altre empordanès, que era el meu mestre de la universitat quan jo havia acabat la carrera i estava en el doctorat, en Josep Teixidor, que suposo que el devia haver conegut a l'Empordà. Jo no recordo exactament com, però ell me n'havia parlat. Ara he descobert que teníem altres lligams com foren el doctor Linés i el doctor Sanvicens, que era exactament tal com acaba d'explicar en Josep Jané. El doctor Sanvicens, que ara és ja d'edat molt avançada, no arribava a tres quarts de quinze però anava per aquest camí. Entre els que m'acompanyen en aquesta taula també hem tingut altres lligams: el doctor Estapé va ser el meu rector quan jo era ajudant a la Universitat de Barcelona, el doctor Serra Ramoneda va ser el meu rector quan jo vaig anar de catedràtic a l'Autònoma, i l'alcalde és el meu alcalde.

Després, al cap dels anys vam tornar a tenir una altra relació indirecta amb en Josep Marull, a través d'una excompanya de la promoció gamma —que avui he descobert per què es deia gamma—, la Mercè Boronat, que era gerent de l'Institut d'Estudis Catalans i bona amiga de Josep Marull. A través d'ella Marull va ajudar l'Institut d'Estudis Catalans en el seu càrrec que tenia a l'Ajuntament. Per tant, sense haver-lo conegut, entenc perfectament el sentiment de les paraules que s'han dit. Durant els parlaments dels que m'han precedit m'ha vingut al cap la frase d'Ovidi a *Amores*, “quan mori, que defalleixi enmig de la feina”. Crec que ell va complir exactament això.

7. President de l'Institut d'Estudis Catalans.

Vull agrair als que comparteixen la taula, els que ja han parlat i també l'alcalde. Vull agrair i felicitar a la Societat Catalana d'Economia per la sensibilitat i encert que ha tingut en organitzar aquest acte i per tenir record d'una persona tan estimada. Tot seguit té la paraula l'alcalde de Barcelona que clourà l'acte.

El gestor, per Joan Clos⁸

Crec que queda prou palès, per les paraules dels professors que han parlat abans meu, qui era en Pitu Marull. Molts dels aquí presents hem tingut el goig i l'honor de conèixer-lo i de treballar amb ell en diversos moments de la nostra biografia. Jo també vull afegir-me a les paraules del president de l'Institut d'Estudis Catalans agraint a la Societat Catalana d'Economia el fet que hagi organitzat aquest acte. Em sembla un acte que en Pitu no li agradaria gens que s'hagués fet, però és un acte que en Pitu es mereix perquè és un acte auster, íntim, rigorós. És un acte diferent perquè se'n fan pocs, d'aquest tipus d'actes, i jo me n'alegro perquè això sí que li agradaria. He d'agrair moltes coses a moltes persones, i com que la he vist entrar, vull agrair a Mercè Sala que portés en Pitu Marull a l'Ajuntament. Va ser la Mercè Sala qui per l'any 82, veient com anava el destí dels hospitals municipals, un dia va proposar a en Pasqual Maragall que fixéssim en Pitu Marull.

Va entrar a la Casa Gran aquell any amb el senzill encàrrec de mirar d'arreglar els hospitals municipals. Feia pocs dies que havíem tingut un petit problema laboral a l'hospital, i això sempre ho explica en Pasqual Maragall. Pasqual Maragall i Narcís Serra van anar un dia a l'Hospital del Mar després de les eleccions municipals. L'Hospital del Mar havia tingut molts problemes, sobretot arrel de la inauguració del seu servei d'urgències. Van allà com alcalde i tinent alcalde d'organització a prendre possessió de l'hospital i els reb una assemblea. Pregunten: "El director, on és?" i el doctor Bosch va sorgir d'enmig de la gent, de la tercera o quarta fila, i va dir: "El director sóc jo." Així funcionava l'Hospital del Mar en aquells moments. Doncs aquella situació era la que li vam encarregar tots plegats a en Pitu que encarrilés. I ho va fer molt bé.

El meu contacte directe amb en Pitu, més enllà de la primera presentació, va ser precisament perquè jo era director de serveis de salut pública, estava a Lesseps però no directament vinculat als hospitals, no era responsable directe dels hospitals. La primera relació directa va ser una trucada telefònica. La trucada, el voltatge, el to de la veu, corresponia a una d'aquelles magnífiques esbroncades d'en Pitu Marull, no recordo exactament per què. Jo no havia tingut mai una experiència com aquella, mai de la meua vida havia vist que per telèfon es pogués parlar d'aquella manera. Em va intrigar. Vaig pensar: "Carai! Aquí hi ha." La segona vegada que ens vam veure era en un altre context i l'esbroncada havia desaparegut totalment.

Vam començar a parlar i la cadència de la nostra conversa, a la tercera o quarta frase, ja anava carregada de renecs. Perquè ell és de pagès, com Josep Jané i com jo. Una vegada sense massa testimonis, en la intimitat, pot començar a parlar dient renecs. En Pitu d'això en sabia i ho feia amb un ritme i una cadència poètica. Una de les coses que recordo més d'en Pitu, i curiosament estan molt en l'arrel de la seva capacitat de comunicació, de crear equip i de liderar, són les seves

8. Alcalde de Barcelona.

frases fetes. De les seves frases fetes, refranys o a l·lusions al seu poble de Camallera, jo diria que el noranta per cent no es poden pronunciar en aquesta sala, que només se'n poden pronunciar un deu per cent. Totes elles tenien, però, el do de l'oportunitat. A l'Ajuntament va sorprendre molt una primera que deia en castellà: "Aquí se viene llorado," i això s'aplicava. Ara podria demanar a tots els de l'Ajuntament que estiguin aquí que alguna vegada han estat objecte d'aquesta frase que aixequin la mà i veuríem un estol de mans aixecades. Això venia pels que venien a plorar al seu despatx, normalment per demanar-li més diners. És una cosa que el treia de pollaguera. Una forma de tallar ipso facto aquesta mena de pretensions era *aquí se viene llorando*. En aquest sentit hi havia set o vuit frases alternatives —veig que aquí hi ha algú que les recorda— que anaven per la secció escatològica o la sexual, i per tant no reproduïbles.

Per als pocs que en l'Administració pública eren gestors i gerents intermedis molt dinàmics i els havia de frenar, tenia una altra frase: "Les carxofes, de fulla en fulla." Aquí hi ha tot un cabal de coneixement sintetitzat que volia dir un problema darrera l'altre. Ell em deia sovint quan parlàvem fins altes hores de la nit, que això era perquè el gestor era molt llençat i tenia moltes iniciatives, o bé perquè era llest i intentava amorrear el seu cap, en aquest cas en Pitu, a base de molts tirs amb el no confessat objectiu d'aconseguir que el gerent li digués "tranquil, fés el que vulguis." Això, amb en Pitu mai funcionava perquè sempre hi havia la frase de les carxofes. Tenia una altra, que ens la deia habitualment als polítics: "Sembleu l'equip de fútbol del meu poble: tots darrera de la pilota. Així no anireu enlloc." Una altra frase on realment ens feia una descripció exterior del que ell observava era: "S'encenia un foc i bum! S'encenia un altre foc i bum! Així no anirem enlloc, ens hem d'organitzar." En fi, per a mi en Pitu ha estat un immens gestor i una extraordinària persona, una persona molt intel·ligent i una persona que entenc perfectament que li agradés el llenguatge matemàtic, perquè era extremadament llest i estructurat.

Li agradava la coherència racional de les idees que es poden escriure, i això ho compensava amb un seguit d'irracionalitats en la seva vida que el feien extremadament encantador, perquè en Pitu tots sabem que al costat del seu rigor hi ajuntava una espontaneïtat, un despreniment, unes vegades despreocupació, que la resta de les persones ens deixava una mica astorats. Jo no sé quants de vosaltres heu anat amb el seu cotxe, conduint ell. Això també era una experiència, sobretot si es feia al capvespre, extremadament interessant, perquè paties tota l'estona. Primer, ell mai girava el cap ni mirava als costats. Anava amb aquell Citroen vermell, abans del Golf, fins que va deixar de fumar carregat de cigarros d'una forma que sobresurtien de l'encenedor i queien i s'escampaven per tot arreu. Anava a poc a poc, molt a poc a poc, cosa que provocava l'enuig de tota la circulació del costat, i de tant en tant girava cap al costat i deia: "Ja s'apartaran." Habitualment s'apartaven, quasi sempre, jo diria que sempre.

En Pitu Marull ha estat crucial per a la ciutat de Barcelona. No sols per a l'Ajuntament, perquè ell va agafar primer els hospitals i va construir el Consorci d'Hospitals, introduint al sector públic el concepte de gestió, que era totalment inconcebible. Curiosament, el tema més nuclear de la seva actuació va passar d'una forma molt crucial per la substitució del llenguatge: del llenguatge administratiu pel llenguatge normal. Va elaborar tota una teoria de quina era la finalitat del llenguatge administratiu, que era amagar la realitat, evidentment. I deia que s'havia d'introduir el llenguatge normal. "Això de les partides pressupostàries —deia ell— són com pots penjats amb claus a la paret: quan el pot està ple, la partida està plena, i quan algun gestor públic gestiona, vol

dir que buida el pot; no entèn la gestió pública més enllà de buidar la partida.” “Mai —deia ell, de vegades amb una certa ironia— forma part de les tasques del gestor públic omplir els pots; sempre l’habilitat del gestor públic es distingeix per la seva habilitat de buidar els pots.” M’anava dient: “Tenim uns grans gestors públics.” A vegades em deia: “Aquell que entra per allà —perquè tenia el despatx al final de la planta— ve a buidar el pot.” Ell va introduir els conceptes de la gestió, no li agradava dir pública, li agradava dir gestió a l’Administració nostra, a l’Ajuntament.

Sempre vam coincidir en què ho vàrem fer tots plegats per necessitat, no per goig de patir la gestió racional. Perquè a la vida, si pots passar sense gestionar recursos escassos, no cal que t’hi capfiquis. Si els recursos són abundants no cal per què patir gestionant-los. Però ens va tocar gestionar. Primer administrar uns hospitals amb pocs recursos, i després administrar l’Ajuntament amb pocs recursos. Va ser admirable la seva intel·ligència i capacitat a l’hora de dissenyar un pla de reestructuració, de recuperació de l’Ajuntament de Barcelona.

Veient que la batalla política venia, quan vàrem constatar que teníem un dèficit de tresoreria consecutiu any rera any des del 82-83 fins l’any 91, amb un dèficit final de 20.000 milions de pessetes l’any acumulat, va dir: “Fàcil. S’han de retallar 20.000 milions o s’ha d’aconseguir un taló de 20.000 milions.” Vam intentar anar a buscar el taló, i vàrem anar junts amb un paper de color molt bonic que l’Antoni Zabalza a Madrid ens va tirar escales avall. Vam tornar cap a l’Ajuntament: “Mira, hem de gestionar.”

Veient que venia la batalla política, sobretot la discussió de què hem de tallar per reduir la despesa, ell diu: “Escolta una cosa, el sector industrial fa anys que està fent reestructuracions, no per retallar sinó per fer millors serveis o productes. La banca ja n’ha fet dues, de reestructuracions, i no per fer menys feina, sinó per fer-ne més. El que passa és que el sector privat és més barat. És que la productivitat del sector públic ja és òptima, ja està al 100%? Algú pot dir que la productivitat del sector públic ja estigui al 100%? Per tant, anem a fer una cosa: no retallem res, retallem només la despesa. Per tant, incrementem la productivitat: “Les paraules es van començar a imposar. En comptes de retallar pressupost incrementàvem la productivitat. És molt positiu, incrementar la productivitat perquè incrementar tot sempre va bé. Llavors la discussió era: “En quin serveis, a guarderies o a bombers? On actuem? On incrementem la productivitat? Si es tracta d’incrementar la productivitat, tothom ho pot fer. Assumim que tothom està per sota de la producció.” Això va començar amb un decret de contenció de despesa, que alguns deuen recordar, l’agost de 1991, uns mesos abans dels Jocs Olímpics; era un decret que si no recordo malament va retallar 6.000 milions de pessetes. Estava fet a l’agost, que és un mes que va bé per prendre segons quines decisions, i admirablement vàrem sobreviure aquell any, no sense algunes dificultats. L’any següent ja era l’any dels Jocs i aprofitant l’eufòria olímpica em sembla que vàrem retallar 6 o 12.000 milions, així que ràpidament la cosa es va començar a encarrilar i el 94 ja teníem equilibri pressupostari.

Ell, amb aquella mostra del seu rigor, des del primer moment va dir que havíem de fer una memòria i una auditoria externa i publicar-ho. I després un rating. En una administració pública tots sabeu que el més important és el pressupost, i en una empresa el pressupost és una previsió de despesa i no és massa important, ja que el què té molta importància és com acabes l’any i com expliques el compte de resultats. Doncs ell va fer exactament això a l’Ajuntament, passar de l’èmfasi en el concepte de pressupost al compte de resultats, i donar comptes i explicacions del que es fa.

“Què hem fet aquest any amb el seus diners?” Abans ho explicava el doctor Estapé i té tota la raó, ell estava obsessionat amb aquesta idea, afortunadament per tots nosaltres. Ens va ensenyar molt, moltíssim.

D'en Pitu Marull podria continuar parlant molta estona, però a mí també se'm fa una mica difícil, com tots plegats, perquè a més de ser el gerent de l'Ajuntament de Barcelona, un gerent que insisteixo a qui la ciutat i l'Ajuntament deuen molt, a més va ser un amic personal, perquè no podia ser d'altra forma amb en Pitu.

En Pitu és una persona totalment entregada, i una persona entranyable. Una de les coses que m'ha admirat més d'en Pitu és la seva capacitat de navegar, i la forma especial com navegava. Perquè el vaixell Fúria 33 i les senyores és un misteri que encara no s'ha acabat d'explicar. Pitu sortia cada any que podia amb un vaixell ple de senyores, i anava a navegar tot el mes. Aquest és un dels misteris no explicats i hi ha un segon misteri que jo mai he entès de les explicacions del Pitu. El vaixell sempre se li parava, el motor anava fatal i no hi havia manera. I jo li preguntava: “Pitu, què et passa amb el motor?” I deia: “Se m'hi posen les puces.” Era una de les seves obsessions: que hi havia unes puces marines que se li posaven a dintre del motor i el mecànic no sabia ben bé com treure-les. La barreja de set senyores, en Pitu i les puces dins del motor jo no les he enteses mai. Us he de dir que en Pitu em va deixar el vaixell, que els que saben de vaixells saben què vol dir això. Jo només feia dos o tres anys que navegava, devia ser el 90 o així, i em va deixar el vaixell. Però no per sortir una mica, no: per anar a Formentera, 153 milles cap al Sud. Recordo el primer viatge amb el vaixell d'en Pitu, amb la dona i nano petit, i amb un dibuix d'una sirena a la proa. I jo preguntava: “Pitu, per què m'has deixat el vaixell?” I un dia em va dir: “Oi, perquè no saps nedar”. Ell va entendre que el vaixell, a part d'un amic, es podia deixar a qui no sabia nedar, perquè això és la major garantia que el vaixell arribaria a port. I vam arribar a port. Chita, Joan, amics i amigues, familiars. Tindrem sempre en Pitu en el nostre record, primer perquè és una extraordinària persona, i segon perquè ens ha ensenyat molt.